

Nieuws

| News

Deze rubriek is een kroniek van wiskundige activiteiten in Nederland. Toekomstige activiteiten worden aangekondigd en van voorbije activiteiten wordt verslag gedaan. Wilt u uw aankondiging of verslag in deze rubriek geplaatst zien? Stuur ons dan uw bijdrage, zo mogelijk met illustratie. De redactie behoudt zich het recht voor berichten te weigeren of in te korten.

Redacteur: Nikki Levering
 nieuws@nieuwarchief.nl

Constance van Eeden overleden

Constance van Eeden (Delft, 1927), wereldberoemd onderzoeker in de verdelingsvrije statistiek en besliskunde, is op 21 september jongstleden overleden. Van Eeden was een van de eerste vrouwelijke wetenschappers van het Mathematisch Centrum in Amsterdam (nu CWI), waar zij met David van Dantzig en Jan Hemelrijk werkte. Zij was tevens de eerste vrouw in Nederland die promoveerde in de statistiek (cum laude, 1958), en zou 29 jaar lang ook de enige blijven. Van Eeden heeft vele jaren in Canada gewerkt, en speelde een grote rol in de ontwikkeling van de statistiek in Franstalig Canada. In 1990 ontving zij dan ook de Gold Medal van de Statistical Society of Canada, en in 2011 het erelidmaatschap van dit genootschap. Verder was Van Eeden ook Fellow van de American Statistical Association en Fellow van het Institute of Mathematical Statistics, die haar in 1999 de Henri Willem Methorst Medal toekende. Ter ere van Van Eeden heeft het CWI het Constance van Eeden PhD Fellowship-programma opgezet voor getalenteerde vrouwelijke PhD-studenten, welke elke twee jaar zal worden toegekend.

cwi.nl, vvsor.nl

Foto: Peter Macdonald

Constance van Eeden

Wil Schilders nieuwe president ICIAM

Prof.dr. Wil Schilders (TU/e) is gekozen als volgende president van The International Council for Industrial and Applied Mathematics (ICIAM). Op 30 september is zijn termijn als President-Elect begonnen. De positie van President zal Schilders vanaf 2023 op zich nemen. ICIAM is een wereldwijde organisatie die zich inzet voor de vooruitgang van wiskundige toepassingen over de hele wereld. Zij organiseert ook elke vier jaar het International Congress on Industrial and Applied Mathematics, met meer dan 4000 deelnemers. Tijdens dit congres worden onder andere de prestigieuze Lagrange-, Maxwell- en Collatz-prijzen uitgereikt.

Schilders was eerder al President van het European Consortium for Mathematics in Industry, en is ook een van de oprichters en de huidige President van EU-MATHS-IN. Daarnaast is Schilders momenteel ook directeur van Platform Wiskunde Nederland.

platformwiskunde.nl, tue.nl

Maximale score bij Nederlandse Wiskunde Olympiade

Casper Madlener, een zesdeklusser uit Hoofddorp, heeft de Nederlandse Wiskunde Olympiade gewonnen. Hij behaalde als enige in alle drie de rondes alle punten en had zo een perfecte score. In de categorie 'Klas 5' ging Hylke Hoogeveen uit Odijk met de winst aan de haal, in de categorie 'Klas 4 en lager' was de winst voor Allie Zong uit Veldhoven. Zowel Casper, Hylke als Allie was in een van de voorgaande edities van de Olympiade ook prijswinnaar. Daarnaast heeft Hylke afgelopen schooljaar een bronzen medaille gewonnen bij de Internationale Wiskunde Olympiade, en Allie een bronzen medaille bij de European Girls' Mathematical Olympiad. De drie winnaars zullen nu, samen met de rest van de top-5 scholieren per categorie en veertien veelbelovende deelnemers van de Olympiade, een uitdagend trainingsprogramma volgen ter voorbereiding op de selectietoetsen die bepalen wie Nederland mag vertegenwoordigen op internationale Olympiades. wiskundeolympiade.nl

Daniel Gomon schrijft beste Masterscriptie Toegepaste Wiskunde

Tijdens de eerste editie van het Dutch Mathematics Community event afgelopen september is de Best Thesis in Applied Math Award 2021 uitgereikt aan Daniel Gomon (UL). In zijn scriptie, getiteld *Continuous time control charts: generalizations and an application to the Dutch Arthroplasty Register (LROI)*, analyseert en ontwikkelt Daniel verschillende methoden voor het vroeg identificeren van kwaliteitsproblemen bij transplantatiechirurgie. Zijn methoden, die problemen vijftien maanden eerder kunnen herkennen, zullen door de Landelijke Registratie Orthopedische Implantaten geïmplementeerd worden. Naast Daniel waren er twee andere finalisten. Irene Kuin (UT) schreef een masterscriptie over het optimaal roosteren van rechtszaken. De door haar ontwikkelde methoden zijn veelbelovend, en er zijn dan ook twee PhD-posities gecreëerd om dit onderzoek verder uit te breiden. Maaike Vollebergh (TUD) heeft in haar scriptie gekeken naar de planning van de Nederlandse Spoorwegen. Zij heeft aangetoond dat deze planning niet optimaal is, en heeft zelf dan ook een nieuwe en flexibele methode geïntroduceerd die deze planning kan verbeteren. platformwiskunde.nl

IMU viert 100-jarig bestaan

De International Mathematical Union (IMU) heeft afgelopen september haar 100-jarig bestaan gevierd met de conferentie 'Mathematics without borders'. De viering vond plaats op haar 101ste verjaardag, gezien deze vorig jaar vanwege coronarestricties niet door kon gaan. De conferentie had een hybride vorm, zodat geïnteresseerden van over de hele wereld deel konden nemen, waarbij het offline gedeelte plaatsvond op het Palais Universitaire in Straatsburg, Frankrijk, daar waar het in 1920 ook allemaal begon.

Het doel van de IMU is om wiskundige samenwerking te promoten, en de IMU ondersteunt dan ook alle internationale activiteiten die bijdragen aan de ontwikkeling van wiskunde. Vroeger was dit anders: bij de oprichting, in de nasleep van de Eerste Wereldoorlog, werden de landen die als de verliezers van deze oorlog werden beschouwd buitengesloten van het wetenschapsveld. Dit leidde tot weinig succes, en in 1932 werd de stekker eruit getrokken. De huidige opzet van de IMU dateert uit 1952,

tot stand gekomen onder leiding van de Amerikaan Marshall Stone. Tegenwoordig zijn meer dan 90 landen lid van de IMU, en wordt onder andere samengewerkt met het Committee for Women in Mathematics om de genderkloof te verkleinen, en met het Committee for Developing Countries om wiskunde in ontwikkelingslanden te ondersteunen. Iedere vier jaar organiseert de IMU het International Congress of Mathematicians (ICM), de grootste conferentie binnen het vakgebied wiskunde, waar de Fieldsmedaille wordt uitgereikt. De komende ICM zal in 2022 plaatsvinden in St. Petersburg, Rusland, waar ook een nieuwe medaille zal worden uitgereikt. Deze medaille is vernoemd naar Russisch wiskundige Olga Aleksandrovna Ladyzhenskaya, die volgend jaar de leeftijd van 100 zou hebben bereikt. De prijs eert werk in de wiskundige fysica, en zal de eerste IMU-prijs zijn die vernoemd is naar een vrouw. plus.maths.org

Marianne Freiberger, Rachel Thomas, plus.maths.org

Koninklijke Onderscheiding Ton Koonen

Voorafgaand aan zijn afscheidsrede, tijdens het symposium 'Optical Networks', heeft professor Ton Koonen een Koninklijke Onderscheiding ontvangen in de graad van Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw. Koonen was twintig jaar lang werkzaam aan de Technische Universiteit Eindhoven, waar hij naast het hoogleerschap de functie van vice-decaan binnen de Faculteit Electrical Engineering bekleedde. Daarnaast was Koonen ook wetenschappelijk directeur van het Institute for Photonic Integration. Koonen is van grote invloed geweest op de wereldwijde ontwikkeling van de breedbandtechnologie en heeft zich internationaal onderscheiden met onderzoek naar breedband-glasvezel en aansluitnetwerken. Zijn onderzoek heeft tot vele innovaties geleid die erop gericht zijn meer uit de potentie van het gebruik van glasvezel te halen. Vanwege de impact en kwaliteit van zijn werk heeft Koonen eerder onderscheidingen als Bell Labs Fellow, OSA Fellow en IEEE Fellow ontvangen. networkpages.nl, tue.nl

Ton Koonen met zijn vrouw Annemie

Functie Plimpton 322 ontdekt

Plimpton 322 is een gebroken kleitablet, bezaaid met markeringen in spijkerschrift. Het tablet stamt uit de periode van het oude Babylonië, een gemeenschap die tussen 2500 en 500 v.Chr. in

Mesopotamië leefde. Daniel Mansfield van de Universiteit van New South Wales, Sydney, houdt zich al jaren bezig met een studie naar Plimpton 322. Samen met N.J. Wildberger, onderzoeker aan dezelfde universiteit, ontcijferde hij een aantal jaar geleden de tekst van het tablet. Ze ontdekten dat er pythagorese drietallen opstaan, wat Plimpton 322 de oudste bekende trigonometrische tabel ter wereld maakt. Lange tijd was het onduidelijk waar de Babyloniërs deze drietallen voor gebruikten. Mansfield denkt dat antwoord nu echter gevonden te hebben, hierbij geholpen door een tweede kleitablet, de Si.427. Dit tablet is in 1894 opgegraven in Irak, en zou door een landmeter zijn gebruikt om de grond in eerlijke stukken te delen door het op te splitsen in rechthoeken. Het kleitablet staat dan ook vol met verschillende rechthoekige driehoeken en rechthoeken. Opvallend is dat deze rechthoeken perfect zijn, wat Mansfield wijdt aan gebruik van pythagorese drietallen. Zijn vermoeden is dan ook dat het systematisch onderzoek naar deze drietallen, zoals op het Plimpton 322 tablet is weergegeven, aangezet is door de moeilijkheden van de landmeters in het oude Babylonië. Zijn bevindingen zijn gepubliceerd in 'Plimpton 322: A Study of Rectangles' in *Foundations of Science*. newsscientist.nl

Foto: UNSW Sydney

Christiaan Huygensprijs voor Didier Nibbering

Sinds 1998 wordt door de KNAW jaarlijks de Christiaan Huygens Wetenschapsprijs uitgereikt. Deze prijs bekroont een jonge onderzoeker die met het proefschrift een innovatieve bijdrage in zijn/haar vakgebied levert. Elk jaar staat er een ander vakgebied centraal, en in 2021 is dat wiskunde (in het bijzonder actuarieel en econometrie). Uit drie nominaties werd door de jury het proefschrift *The Gains from Dimensionality* van Didier Nibbering, geschreven aan de Erasmus Universiteit Rotterdam, tot winnaar uitgeroepen. De jury looft de actualiteit van de behandelende onderwerpen, en de relevantie en interessante toepassingen die Nibbering laat zien. eur.nl, christiaanhuysenprijs.nl

Van Wijngaarden Award voor Susan A. Murphy

Iedere vijf jaar reikt het CWI de Van Wijngaarden Awards uit aan een wiskundige en een computerwetenschapper die speciale bijdragen hebben geleverd aan hun vakgebied. De awards zijn vernoemd naar wiskundige Adriaan van Wijngaarden, die beschouwd wordt als een van de grondleggers van de computerwetenschap in Nederland. Van Wijngaarden was bijna twintig jaar lang directeur van de voorloper van het CWI, het Mathematisch Centrum.

Dit jaar werden de awards voor de vierde keer uitgereikt. In de categorie computerwetenschappen ging de award naar Professor Marta Kwiatkowska van de Universiteit van Oxford. In de categorie wiskunde is De Van Wijngaarden Award 2021 ontvangen door professor Susan A. Murphy van de Harvard-universiteit. Haar onderzoek focust zich op het verbeteren van sequentiële en geïndividualiseerde beslissingen in de gezondheidszorg. Ze leidde de ontwikkeling van een nieuw type sequentiële proef die nu wordt ingezet in meerdere medische gebieden, waaronder de behandeling van verschillende chronische ziekten en verslavingsstoornissen. Eerder ontving Murphy al een MacArthur Fellowship en de Royal Statistical Society Guy Medal in Silver. Murphy was President van het Institute of Mathematical Statistics en de Bernoulli Society for Mathematical Statistics and Probability. cwi.nl

Koninklijk Wiskundig Genootschap

Wijziging statuten

Op de Algemene Ledenvergadering van 6 april 2021 is een commissie ingesteld om naar de vigerende statuten te kijken. De commissie heeft een eventuele lichte herziening van de statuten voorgesteld, maar is van mening dat deze herziening niet noodzakelijk is en dat sommige afspraken beter in een gemakkelijker aan te passen huishoudelijk reglement kunnen worden vastgelegd. Zie wiskgenoot.nl voor meer informatie en waar de documenten te vinden zijn. Reageren op het voorstel of zelf wijzigingen voorstellen kan tot 5 januari 2022.

KWG Wintersymposium 2022

Het jaarlijkse Wintersymposium voor docenten en andere geïnteresseerden vindt plaats op zaterdag 15 januari 2022 in het Academiegebouw in Utrecht. Het thema is 'Zwarte gaten'. Voor meer informatie en het programma zie wiskgenoot.nl.

Symposium Ietje Paalman - de Miranda

Op 18 juni 2022 zal in de aula van de Universiteit van Amsterdam een eendaags symposium worden georganiseerd ter nagedachtenis van professor Aïda Paalman - de Miranda. Gedurende haar carrière was zij een inspirerende wetenschapper met hart voor onderwijs en zeer betrokken bij de begeleiding van studenten. Zij overleed in 2020 op 84-jarige leeftijd. Haar bijzondere verhaal verbindt de wiskundige gemeenschap en de Surinaamse gemeenschap. Het symposium zal ook digitaal te volgen zijn in Nederland en Suriname. Deelname is gratis. Meer informatie volgt op wiskgenoot.nl.

Recent verschenen:

Indagationes Mathematicae (www.elsevier.com/locate/indag)

Special Issue to the memory of T.A. Springer, Gunther Cornelissen en Eric Opdam (eds.), Volume 32, Issue 6, 2021.

Special Issue to the memory of T.A. Springer, Gunther Cornelissen en Eric Opdam (eds.), Volume 32, Issue 5, 2021.

Epsilon Uitgaven (www.epsilon-uitgaven.nl)

Zebra 63. Doortrapte Getallen, Charlene Kalle en Irene Verstraten, € 10, 2021.

Zebra 62. Vormen en Verhoudingen in de Architectuur, Jacques Jansen en Karen de Kort, € 10, 2021.

Zebra 61. De driehoek van Pascal, Rob Bosch en Pieter Miedema, € 10, 2021.